

RECHTER ZET STREEP DOOR UITKOMSTEN CONTROLE PCSK9-REMMERS

ZILVEREN KRUIS STELDE TE VERGAANDE VOORWAARDEN AAN VERGOEDING MEDICATIE

In een controle op vergoeding van PCSK9-remmers had Zilveren Kruis de nodige declaraties afgekeurd, omdat deze niet waren geleverd in combinatie met ezetimib in een dosering van 10 mg per dag. De rechter vond dat Zilveren Kruis daarmee in de zorgovereenkomst eisen had gesteld aan de vergoeding die de zorgverzekeraar niet had mogen stellen.

Auteurs **Jolijn Geven** en **Wouter van Loon**

Wat speelde er in deze kwestie?

De Nederlandse Farmaceutische Zorggroep (NFZ) had tot 2025 overeenkomsten gesloten met zorgverzekeraar Zilveren Kruis voor levering van extramurale farmaceutische zorg. NFZ schakelde vervolgens weer apotheken in die de zorg namens haar uitvoerden, via onderaanneming.

Zilveren Kruis voerde een materiële controle uit op declaraties van relatief dure PCSK9-remmers (evolocumab en alirocumab) in de jaren 2017 tot en met 2022. Daarbij keek de zorgverzekeraar vooral naar het gebruik van ezetimib bij de PCSK9-remmers in een dosering van 10 mg per dag. Zilveren Kruis keurde de declaraties af als ezetimib minder dan één keer per twee dagen werd gebruikt door de verzekerde.

Wat vond NFZ?

NFZ stapte naar de rechter. Volgens haar mocht Zilveren Kruis geen extra voorwaarden stellen aan de vergoeding van PCSK9-remmers, zoals een vaste dosering van ezetimib, en dus ook niet tot terugvordering van bedragen overgaan. Volgens de Regeling zorgverzekering (Rzv) moeten PCSK9-remmers worden voorgeschreven in combinatie met een statine en ezetimib, of alleen ezetimib

(indien de patiënt intolerant is voor statine). De Rzv zegt echter niets over de dosering of frequentie. NFZ stelde dat het aan de arts is om te bepalen wat medisch verantwoord is, niet aan de verzekeraar. Door een verzekeraar gestelde eisen over dosering staan volgens NFZ zelfs haaks op het uitgangspunt van gepast en doelmatig geneesmiddelengebruik. Uitgangspunt moet immers zijn dat de zorg aan een verzekerde is afgestemd op de zorginhoudelijke behoefte van die verzekerde.

Ook wees NFZ erop dat ezetimib vaak wel wordt gebruikt door verzekerden, maar vanwege heftige bijwerkingen soms in een lagere dosering of met tussenpozen. Zilveren Kruis had zijn beleid over het gebruik van ezetimib in een dosering van 10 mg – voor zover dat dus toegestaan zou zijn – bovendien niet duidelijk gecommuniceerd, vond NFZ.

En Zilveren Kruis?

Zilveren Kruis stond achter de voorwaarden die het zelf had gesteld en stelde zelfs een tegenvordering in om nog openstaande bedragen terug te krijgen. Zilveren Kruis verwees daarvoor ter onderbouwing naar diverse bronnen, zoals het *Farmacotherapeutisch Kompas* van het Zorginstituut Nederland, waarin 10 mg als aanbevolen

Of een patiënt een bepaald geneesmiddel nodig heeft, moet volgens de Zorgverzekeringswet puur op zorginhoudelijke gronden worden bepaald.

Foto iStock

dosering wordt genoemd. Ook vond de verzekeraar de eigen voorwaarden wél duidelijk.

Wat vond de rechter?

De rechter stelde NFZ in het gelijk. Uit de Rzv en het Besluit zorgverzekering volgen geen voorwaarden ten aanzien van dosering, sterkte of frequentie van ezetimib en een aanknopingspunt daarvoor is er ook niet. De eisen die Zilveren Kruis heeft gesteld, gaan verder dan wat wettelijk is toegestaan en passen volgens de rechter niet binnen het stelsel van de Zorgverzekeringswet (Zvw).

UITSpraak LAAT ZIEN DAT CONTRACT-VRIJHEID VAN ZORGVERZEKERAARS NIET ONBEGRENSD IS

Of een patiënt een bepaald geneesmiddel nodig heeft, moet volgens de Zvw puur op zorginhoudelijke gronden worden bepaald. De arts is verantwoordelijk voor de behandeling, inclusief de dosering. Een apotheker mag bovendien geen medicatie verstrekken die afwijkt van het voorschrift van de arts; dat zou in strijd zijn met het Besluit Geneesmiddelenwet.

Dat 10 mg als richtlijn geldt, doet daaraan niets af: een arts mag van een richtlijn afwijken als dat medisch nodig is. De rechter vindt het ook niet verenigbaar met het stelsel van de Zvw dat medicatie wordt voorgeschreven met het advies die niet te gebruiken en/of weg te gooien, uitsluitend om aan de contractuele voorwaarden te voldoen (en dus vergoeding van de declaratie veilig te stellen door de apotheek).

De rechter komt tot de conclusie dat Zilveren Kruis deze aanvullende voorwaarden niet had mogen hanteren. De verzekeraar moet de teruggevorderde bedragen aan apo-

theken terugbetalen of – voor zover de apotheken nog niet hadden betaald – de lopende vorderingen intrekken.

Wat kunnen andere apotheken met de uitspraak?

Er is geen hoger beroep ingesteld, dus de uitspraak is definitief. De uitspraak geldt formeel alleen voor de betrokken partijen – NFZ en haar onderaannemers – en heeft dus niet automatisch effect voor anderen. Deze biedt wél een stevige basis voor andere apotheken die in het verleden te maken hadden met een vergelijkbare controle. Als ezetimib is geleverd, maar niet in een dosering van 10 mg, kan deze uitspraak helpen in het gesprek met de verzekeraar daarover.

En verder?

Een relevante uitspraak voor de farmacie en de zorgsector in het algemeen, waarin de zorginhoudelijke gronden – en niet alleen de afspraken uit het contract – voorop staan. Het is bovendien positief dat de rechter oog heeft voor duurzaamheidsoverwegingen: medicatie leveren die niet wordt gebruikt en/of wordt weggegooid, is niet logisch en absoluut niet wenselijk; dit draagt niet bij aan het verminderen van geneesmiddelenpillage. Daarnaast laat de uitspraak zien dat de contractvrijheid van zorgverzekeraars niet onbegrensd is. Rechters lijken de laatste tijd kritischer te kijken naar de inhoudelijke rechtvaardiging van contractvoorwaarden. Wat ons betreft een positieve trend, die we graag blijven volgen. ■

Jolijn Geven en Wouter van Loon zijn werkzaam als advocaat bij Van Iersel Luchtman Advocaten en maken deel uit van het Brancheteam Zorg van dit kantoor (www.vil.nl/zorg). Zij zijn daarnaast zorgmakelaar voor apotheken. Als u vragen heeft over deze materiële controle en/of deze rechtszaak, dan kunt u uiteraard contact met een van hen opnemen.